

Opfattelse af Forholdene, saaledes som de fremtræde for den Enkelte i den større eller mindre Kreds; hvori han bevæger sig. Det er tildeels ogsaa Tilfældet med det Punkt, der dreier sig om, hvorvidt Loven af 4de April 1855 skulde medføre som en Consequents Gjennemførelsen af det foreliggende Lovforslag. Men uden at tale om, at det vistnok, som ogsaa paapeget af nogle ærede Landstingsmænd, ikke lader sig paastaae, troer jeg, at man feiler, naar man stiller det som Udgangspunkt for sin Betragtning, at dette Lovforslag kun er en simpel Anvendelse af Grundsetningerne i Loven af 4de April 1855, og jeg troer, det er saa meget farligere at stille det i Spidsen som et Axiom, hvorfra man gaar ud, fordi det er ganske naturligt, at en Sag, der er af en Væbskaffenhed som denne, ikke kan Andet end bringe ind i Forhandlingerne som i Udtalelserne en Varme, som bidrager til at give det Hovedargument Styrke, som man har stillet saaledes i Spidsen, og som, naar denne stærke Varme ikke var der, dog for den roligere Betragtning vilde tabe noget af sin Vægt. Jeg henregner som Noget, der staaer i Forbindelse hermed, og som ogsaa idag er blevet hitted af den ærede 4de Landstingsmand for 6te Kreds (Strøm), at der her ikke er Tale om en Foranstaltning paa Grund af Næmhedshensyn, men paa Grund af Samvittighedshensyn. Det forekommer mig, at der ligger en vis Forverling til Grund for denne Ytring, hvorpaa den ærede Landstingsmand syntes at lægge en ikke ringe Vægt. Næmhedshensyn vilde jo kun gjøre sig gjældende i Relation til dem, som Gjennemførelsen af Loven skulde komme til Gode, idet den aabnede dem Afgang til at gjøre Brug af de Rettigheder, som Loven skulde hjemle. Der er ikke fra deres Side et Samvittighedshensyn; Samvittighedshensynet staaer her paa en anden Side, nemlig paa alle deres Side, der skulle give deres Stemme med Hensyn til Lovens Antagelse eller Forkastelse, og som, naar først det er fæstet, skulle sætte den igjennem paa en saadan Maade, at den kommer til at fyldestgjøre Siemædet. Man kan altsaa ikke sige, at det ikke er Næmhedshensyn, men Samvittighedshensyn, her er Tale om; thi det er i to ganske forskellige Retninger, at disse komme til at gaae, og jeg skal hertil knytte en

Betragtning omtrent i en lignende Retning. Den ærede 3die Landstingsmand for 5te Kreds (S. Nielsen) udhævede ikke nogen Forskjel som den nysnævnte mellem Næmhedshensyn og Samvittighedshensyn, men det fremgik dog klart af den Maade, hvorpaa han motiverede Trangen til en saadan Lov, at han tog Hensyn, som ogsaa forekomme mig ikke fortjene at vurderes saa høit, at de skulde kunne komme i Betragtning. Han lagde ogsaa væsentligt Vægt paa — om jeg tør bruge dette Udtryk — visse Affectionshensyn, idet han talte om, af der var saamange Forhold, hvor det maatte være de Paagjældende, som havde løst sig fra Sognepræsten og sluttet sig til en anden Præst, hært at komme til at faae de kirkelige Handlinger udførte paa den Maade, som denne Lov bestemmer. Det er ganske vist, det kan i mange Tilfælde være særdeles behageligt, og jeg skal deri sammenfatte en Tanke, som ellers kan gaae i forskellige Retninger. Det er: naar man under Discussionen idag har taget Hensyn til Statskirken og Folketirkens Forhold, den sidste som den, der har afløst den første, er man gaaet ud fra, at ligesom Statskirken var bunden i Baand, som Alle maatte ønske løste, skulde Folketirken være løst fra disse Baand. Jeg troer, at denne Forbring vilde være ligesaa ubegrundet, som man med Ugrund vilde sige, at Folketirken nu staaer tilbage for mange af de Secter, der have dannet sig, fordi vi ere bundne i Folketirken til Begrænsninger, som, idetmindste udenfra seete, disse Secters Tilhængere kunne være frie for. Men det hører desuden til den kirkelige Friheds Væsen ligesom til den politiske Frihed at være begrændset; vi maae ikke opfatte den politiske Frihed anderledes, end at de, der skulle deelagtiggjøres i dens Udøvelse, skulle ikke blot have en Tølelse af, at Friheden har givet dem Rettigheder, men ogsaa, at Friheden meddeeler Forpligtelser. Det er netop det, som giver Friheden sit Værd. Og jeg troer, det er med den kirkelige Frihed omtrent paa samme Maade. Det er vist, at man maa sætte Priis paa det religiøse Livs Bevægelse, paa, at det ikke holder sig roligt, men seer at fremme Udviklingen i enhver Retning. Men det forekommer mig illiberal, at de, der ledes af en Attraa efter at fyldestgjøre